

**EBELİK EĞİTİM PROGRAMLARI
DEĞERLENDİRME VE AKREDİTASYON DERNEĞİ**

**EPDAK
EBELİK EĞİTİM PROGRAMLARI
DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ**

Sürüm 1.0

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ

TANIMLAR

GENEL ÖLÇÜTLER

ÖLÇÜT 1. Program Amaç ve Hedefleri

ÖLÇÜT 2. Program Çıktıları

ÖLÇÜT 3. Eğitim Programının Yapısı ve İçeriği

ÖLÇÜT 4. Öğrenciler

ÖLÇÜT 5. Akademik ve İdari Kadro

ÖLÇÜT 6. Eğitimin Yönetimi ve Yürütülmesi

ÖLÇÜT 7. Fiziki Alt Yapı ve Olanaklar

ÖLÇÜT 8. Uygulama Alanları ve Olanakları

ÖLÇÜT 9. İdari ve Mali Olanaklar

ÖLÇÜT 10. Sürekli Yenilenme ve Gelişim/ Kalite Geliştirme Süreçleri

EPDAK

EBELİK EĞİTİM PROGRAMLARI DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ

GİRİŞ

Bu ölçütler, dinamik ve rekabetçi bir ortamda paydaşların beklentilerini karşılamak üzere, orta öğretime dayalı en az sekiz yarıyıl ya da eşdeğerinden (240 AKTS kredisi) oluşan lisans düzeyindeki ebelik programlarının kalite güvencesini sağlamayı ve bu programların sürekli iyileştirilmesini desteklemeyi amaçlamaktadır. Lisans düzeyindeki bir ebelik programının EPDAK değerlendirmesi için başvuruda bulunan yükseköğretim kurumu, söz konusu programın bu belgede yer alan EPDAK ölçütlerini sağladığını kanıtlaması beklenir.

TANIMLAR

Tanımlar Her ne kadar kurumlar kendi farklı terminolojilerini kullanabilirlerse de, EPDAK ölçütleri kullanılarak yapılan değerlendirmelerde aşağıdaki temel tanımların tutarlı olarak kullanılması gerekmektedir:

Program Eğitim Amaçları: Program mezunlarının yakın bir gelecekte erişmeleri istenen kariyer hedeflerini ve mesleki beklentileri tanımlayan genel ifadeler.

Program Çıktıları: Öğrencilerin programdan mezun oluncaya kadar kazanmaları gereken bilgi, beceri ve davranışları tanımlayan ifadeler.

Ölçme: Program eğitim amaçları ve program çıktılarına erişim düzeylerini saptamak üzere çeşitli yöntemler kullanılarak yürütülen veri ve kanıt tanımlama, toplama ve düzenleme süreci.

Değerlendirme: Ölçmeler sonucu elde edilen verilerin ve kanıtların çeşitli yöntemler kullanılarak yorumlanması süreci. Değerlendirme süreci, program eğitim amaçlarına ve program çıktılarına erişim düzeylerini vermeli ve programı iyileştirmek üzere alınacak kararlar ve yürütülecek eylemlerde kullanılmalıdır.

Kredi: Bir kredi, yarıyıl boyunca her hafta düzenli olarak verilen bir saatlik (50 dakika) teorik dersin ya da yapılan iki saatlik uygulama, pratik veya laboratuvar çalışmalarının eğitim yüküne eşdeğerdir.

AKTS Kredisi: Avrupa Kredi Transfer Sistemi'nce (AKTS) tanımlanan kredi. AKTS, öğrenci merkezli, öğrencinin iş yüküne dayalı bir kredi sistemidir. Öğrencinin bir dersi başarıyla tamamlayabilmesi için yapması gereken çalışmaların tümünü (teorik ders, uygulama, seminer, bireysel çalışma, sınavlar, ödevler, vs.) ifade eden bir terimdir. AKTS'de bir akademik yıllık eğitime 60 AKTS kredisi, bir dönemlik eğitime ise 30 AKTS kredisi verilir.

GENEL ÖLÇÜTLER

ÖLÇÜT 1. Program Amaç ve Hedefleri

Eğitim programının amaç ve hedefleri, kurumda yürütülen eğitimin en önemli bileşenidir. Bu başlık altında programın, amaç ve hedeflerinin belirlenmesi ve sürdürülmesine yönelik ölçütler tanımlanmaktadır.

Temel Ölçütler

- 1.1. Programın öğretim amaçları tanımlanmış olmalıdır.
- 1.2. Programın öğretim amaçları, kurumun, fakültenin/yüksekokulun amaçlarıyla uyumlu olmalıdır.
- 1.3. Program öğretim amaçları iç ve dış paydaşlar sürece dahil edilerek belirlenmeli ve uygun aralıklarla güncellenmelidir.
- 1.4. Program öğretim amaçları kolayca erişilebilecek şekilde paylaşılmış olmalıdır.
- 1.5. Öğretim amaçlarına ulaşıp ulaşılmadığı değerlendirilmeli ve belgelenmelidir.

ÖLÇÜT 2. Program Çıktıları

Program çıktıları, öğrencilerin programdan mezun oluncaya kadar kazanmaları gereken bilgi, beceri ve yetkinlikleri tanımlayan ifadelerdir. Bu başlık altında program çıktılarının tanımlanmasına, değerlendirilmesine ve sürdürülmesine yönelik ölçütler tanımlanmaktadır.

Temel Ölçütler

- 2.1. Program çıktıları, program öğretim amaçlarına ulaşabilmek için gerekli bilgi, beceri ve davranış bileşenlerinin tümünü kapsamalıdır.
- 2.2. Program çıktılarının sağlanma düzeyi, periyodik olarak değerlendirilmeli ve belgelenmelidir.
- 2.3. Mezuniyet aşamasına gelmiş olan öğrencilerin, program çıktılarını sağladıkları kanıtlanmalıdır.

ÖLÇÜT 3. Eğitim Programının Yapısı ve İçeriği

Eğitim programının yapısı, hedeflenen amaç ve hedeflere ulaşmak ile ilişkili içeriğin öğrencilere nasıl kazandırılacağına yönelik plan, etkinlik ve uygulamaların yer aldığı bir süreci tanımlar. Bu başlık altında eğitim programının yapılandırılması, değerlendirilmesi ve geliştirilmesine yönelik ölçütler tanımlanmaktadır.

Temel Ölçütler

- 3.1. Ebelik programının amaçları, hedefleri veya çıktıları ebelik programı felsefesiyle uyumludur.
- 3.2. Eğitim programı, Ebelik Ulusal Çekirdek Eğitim Programı ile uyumlu olmalıdır.
- 3.3. Eğitim programı, ebelik uygulamalarını etkileyen bilgi ve teknolojideki değişime paralel olarak güncellenmelidir.
- 3.4. Eğitim programının uygulanmasında öğrenen merkezli eğitim uygulamaları yer almalıdır.
- 3.5. Eğitim programı, bilimsel ilke ve yöntemleri kullanarak analitik, eleştirel düşünme ve değerlendirme, problem çözme, karar verme gibi becerileri geliştirecek öğrenme fırsatları sağlamalıdır.
- 3.6. Eğitim programı, öğrencilerin bilimsel araştırmalara katılımını destekleyecek ve araştırma yapma deneyimi kazandıracak öğrenme fırsatları sunmalıdır.
- 3.7. Program, mezunların ebelik uygulamalarında yetkinlik kazanmalarını sağlayacak sağlık kurumlarında ve toplum içinde gerçekleştirilen eğitim etkinliklerini içermelidir.
- 3.8. Öğretim elemanları ve öğrenciler arasında düzenli iletişim sürdürülmelidir.
- 3.9. Programda uzaktan eğitime ilişkin düzenlemeler yer almalıdır.
- 3.10. Programda, her yarıyılıda öğrenciler için serbest çalışma saatlerine yer verilmelidir.
- 3.11. Programda, alan dışı seçmeli derslere yer verilmelidir.

ÖLÇÜT 4. Öğrenciler

Öğrenciler, eğitim programının planlama, uygulama ve değerlendirme süreçlerinin öznesidir. Günümüzde öğrenciler, bir eğitim kurumunda/programında alacağı eğitimin kalitesini göz önünde bulundurarak lisans eğitimi tercihlerini yapmaktadır. Bu başlık altında öğrencilerin, programının kapsamı, niteliği ve gelişimsel etkisini değerlendirebilmesine olanak sağlayacak ölçütler tanımlanmaktadır.

Temel Ölçütler

- 4.1. Eğitim-öğretim ile ilgili tüm yapı ve süreçlerde öğrenci temsiliyeti sağlanmalıdır.
- 4.2. Öğrenciler için danışmanlık hizmeti (akademik, bireysel, sosyal vb.) sunulmalıdır.
- 4.3. Yatay ve dikey geçişle öğrenci kabulü ile ilgili politikalar tanımlanmış ve uygulanıyor olmalıdır.
- 4.4. Öğrenci değişimi uygulamaları (Erasmus, Mevlana, Farabi vb.) ile ilgili politikalar tanımlanmış ve uygulanıyor olmalıdır.
- 4.5. Çift anadal/yan dal uygulamaları ile ilgili politikalar tanımlanmış ve uygulanıyor olmalıdır.
- 4.6. Öğrenciler ders dışı etkinliklere katılmaya teşvik etmelidir.
- 4.7. Öğrencilerin mezuniyetlerine karar verebilmek için programın gerektirdiği tüm koşulların yerine getirildiğini belirleyecek güvenilir yöntemler uygulanıyor olmalıdır.
- 4.8. Öğrenci başarıları şeffaf ve standartlara uygun bir şekilde değerlendirilmelidir.
- 4.9. Öğrenci memnuniyetleri değerlendirilmelidir.

ÖLÇÜT 5. Akademik ve İdari Kadro

Akademik kadronun özellikleri, eğitim programının niteliğinin en önemli belirleyicilerindedir. İdari ve hizmet birimleri ise programın işleyişinde rol olan diğer yapılardır. Bu başlık altında programda nitelikli bir akademik kadronun oluşturulması ve gelişimlerinin desteklenmesine ait standartlar ve idari kadrolara ilişkin ölçütler tanımlanmaktadır.

Temel Ölçütler

- 5.1. Öğretim kadrosu, programın eğitim verdiği mesleki alanda yeterli akademik düzeye/ deneyime sahip ve programın temel yeterlilik kazanımlarını karşılayacak nicelik ve nitelikte olmalıdır.
- 5.2. Öğretim elemanı atama ve akademik yükseltme süreçleri ile ilgili akademik liyakatı ve yetkinliği gözetilen, fırsat eşitliği sağlayan ölçütler belirlenmiş ve kolayca erişim sağlanacak şekilde yayınlanmış olmalıdır.
- 5.3. Öğretim elemanlarının eğitsel performanslarını düzenli olarak takip eden, değerlendiren, geliştiren süreçler tanımlanmış olmalıdır. Bu süreçler eğitim-öğretim ilkelerine uyumlu, şeffaf, etkin ve adil bir şekilde yürütülüyor olmalıdır.
- 5.4. Öğretim elemanının ders yükü ve dağılımı dengesini sağlayan bir programı olmalıdır. Bu program hazırken öğretim elemanının araştırma, akademik gelişim, eğitim süreçleri ve hizmet yükleri göz önünde bulundurulmalıdır.
- 5.5. Öğretim elemanlarının eğitici niteliklerini iyileştirmeye yönelik eğitimcilerin eğitimi programları (etkileşimli-aktif ders verme yöntemleri, uzaktan eğitim süreçleri, iletişim, program geliştirme vb.) olmalıdır.
- 5.6. Öğretim elemanlarının mesleki ve eğitici gelişim programlarına (kongre, seminer, çalıştay, kurs vb. etkinlikler) katılımı teşvik edilmeli, finansal ve idari destek sağlanmalıdır.
- 5.7. Akademik ve idari personelin görev, yetki ve sorumlulukları tanımlanmalı ve yazılı olarak duyurulmalıdır.

ÖLÇÜT 6. Eğitimin Yönetimi ve Yürütülmesi

Temel Ölçütler

- 6.1. Eğitim programının yönetim yapısı, bağlı olduğu üniversite, fakülte ve diğer alt birimleri kapsayacak şekilde organizasyon şeması üzerinde gösterilmiş olmalıdır.
- 6.2. Eğitim yönetiminde akademik personelin ve öğrencilerin karar verme süreçlerine katılımını sağlamış olmalıdır.
- 6.3. Eğitimin yönetimi ile ilgili organizasyon şemaları akademik ve idari personeli kapsayacak şekilde oluşturulmuş, görev, yetki ve sorumlulukları tanımlanmış ve duyurulmuş olmalıdır.
- 6.4. Programa özgü belirlenen stratejik plan, amaç, hedefler vb. için geliştirilen rehber, yönerge, yönlendirme tanımlanmış, ulaşılabilir ve uygulanıyor olmalıdır.
- 6.5. Programın eğitim, yönetim ve sürekli gelişim kayıtları için ulaşılabilir ve güncel bir arşivi olmalıdır.
- 6.6. Bölüm başkanı aynı akademik ünvana sahip olan kişiler içinde ebelik lisans mezunu olması tercih nedenidir.

ÖLÇÜT 7. Fiziki Alt Yapı ve Olanaklar

Eğitim programının planlandığı şekilde sürdürülmesi için fakültede uygun altyapı ve olanaklar sahip olması gerekir. Bu başlık altında fakültenin ve programın sahip olması beklenen altyapı ve olanaklara ilişkin ölçütler tanımlanmaktadır.

Temel Ölçütler

- 7.1. Programın yürütüldüğü eğitim ortamının fiziki alt yapısı (bina, derslik, amfi, beceri laboratuvarları, simülasyon laboratuvarları vb.), programın amaç ve çıktılarına ulaşmayı sağlayacak nitelikte ve donanımda olmalıdır.
- 7.2. Binanın fiziki yapısı engelli bireylerin erişim ve eğitim ihtiyaçlarını sağlayacak şekilde düzenlenmiş olmalıdır.
- 7.3. Eğitim ortamı ve yaşam alanlarında gerekli tüm güvenlik önlemleri alınmış olmalıdır.
- 7.4. Öğrenciler için yeterli düzeyde çalışma alanları (kütüphane, okuma salonu, bilgisayar laboratuvarı, vb.) ve sosyal alanlar (kantin, oturma alanları, vb.) olmalıdır.
- 7.5. Eğitim programının bağlı bulunduğu üniversitenin tüm öğrenci ve öğretim elemanları tarafından kullanılabilir ve elektronik ortamda erişilebilecek güncel bir kütüphanesi olmalıdır.
- 7.6. Programın bağlı olduğu üniversitenin, hem personeli hem de öğrencileri için eğitsel ve sosyal mekanları (kongre merkezi, spor salonu, yüzme havuzu, fitness merkezi, kantin ve kafeteryalar, vb.) bulunmalıdır.

ÖLÇÜT 8. Uygulama Alanları ve Olanakları

Temel Ölçütler

- 8.1. Eğitim programı ile uygulama yapılan kuruluşlar arasında resmi bir işbirliği protokolü olmalıdır.
- 8.2. Öğrencilerin uygulama eğitimlerini sürdürdüğü sağlık kurum ve kuruluşları (Hastane, aile sağlığı merkezi, birim, vb.) programın amaç ve hedeflerine uygun, çıktılarına ulaşmayı sağlayacak nitelikte olmalıdır.
- 8.3. Öğrencilerin programdan mezun olmaları için gerekli bilgi/beceri/deneyimleri kazanmaları için uygulama alanları sayı ve tür olarak yeterli olmalıdır.
- 8.4. Uygulama alanlarında, öğrencilerin öğretim amaçlarına ulaşmalarını sağlayacak güvenli ve etkili bir öğrenme ortamı olmalı ve uygulama alanları için seçim kriterleri ve bir değerlendirme süreci bulunmalıdır.
- 8.5. Uygulama alanlarında öğrencilere eğitici/mentör/rehberlik yapan öğretim elemanı/ebe vb.nin belirlenmesine /seçimine yönelik politikalar tanımlanmış olmalıdır.

ÖLÇÜT 9. İdari ve Mali Olanaklar

İdari ve mali olanaklar, programın geliştirilmesi ve iyileştirilmesi süreçleri için en temel unsurlardandır. Bu başlık altında kurumun hem program hem de öğretim elemanlarının gelişim süreçlerinde olması beklenen kurum desteği ve mali olanaklara ilişkin ölçütler tanımlanmaktadır.

Temel Ölçütler

- 9.1. Programın bağlı bulunduğu üniversitenin, eğitsel alt yapı olanaklarının oluşturulması, sürdürülmesi ve geliştirilmesine yönelik mali planlamaları ve kaynakları olmalıdır.
- 9.2. Yönetim nitelikli bir eğitim kadrosunu kurumuna çekecek, eğitim ve araştırma faaliyetleri sürdürülmesini destekleyecek yapıda olmalıdır.
- 9.3. Programın amaç ve hedefleri doğrultusunda, altyapı olanaklarının temini, bakımı ve iyileştirilmelerini yapmaya yetecek maddi kaynak sağlanmalıdır.
- 9.4. Eğitimin sürdürülmesinde ihtiyaç duyulan teknik alt yapı (internet bağlantısı, uzaktan eğitim sistemleri öğretimi, vb.) gereksinimlerinde kurumsal destek sağlanmalıdır.

ÖLÇÜT 10. Sürekli Yenilenme ve Gelişim/ Kalite Geliştirme Süreçleri

Programın niteliğini ve kapasitesini geliştirmek, özde programın genelde bağlı olduğunu üniversite ve fakültenin, yaygın etkide toplumun faydasına olan süreçlerdir. Bu başlık altında programın kalite geliştirme süreçlerine yönelik ölçütler tanımlanmaktadır.

Temel Ölçütler

- 10.1. Tüm ölçütlerin düzenli olarak değerlendirilmesini sağlayan ölçme ve değerlendirme sistemleri olmalıdır.
- 10.2. Ölçme ve değerlendirme sistemlerinden elde edilen sonuçlar etkin bir şekilde kullanılmalıdır.
- 10.3. Kalite geliştirme çalışmaları, somut verilerle ve sistematik bir şekilde sunulmalıdır.

Ebelik Mezuniyet Kriterleri:

Lisans eğitimi sonunda mezun olan ebelerin;

- Özellikle kadın hastalıkları ve doğum olmak üzere, ebelik faaliyetlerinin dayandığı bilimler hakkında yeterli bilgiye sahip olmaları,
- Meslek etiği ve meslekle ilgili yasal mevzuat hakkında yeterli bilgiye sahip olmaları,
- Yeni doğan ve kadın doğum alanında, biyolojik fonksiyonlar, anatomi ve fizyoloji konularında detaylı bilgiye sahip olmaları ve sağlık ile fiziksel ve sosyal çevre arasındaki ilişkiyi ve sağlıklı bireyin davranışını yeterli düzeyde anlayabilmeleri,
- Pratik ve klinik eğitim uygun gözetim ve denetim altında verilmelidir. Bu eğitimde bir öğrencinin;
- En az 100 doğum öncesi muayeneyi de içerecek şekilde gebe kadınlara danışmanlık yapması,
- En az 40 gebe kadının gebelik takibini ve bakımını yapması,
- En az 40 doğumu kendisinin yaptırması (Doğum yapan kadın sayısı eksikliği nedeniyle bu sayıya ulaşamıyorsa, bu sayı öğrencinin 20 tane daha doğuma yardım etmesi koşulu ile 30'a indirilebilir.),
- Makat doğuma aktif olarak katılması (Makat doğum mümkün olmadığı takdirde simülasyon yapılarak çalışılmalıdır.),
- Epizyotomi uygulaması ve dikiş ile başlaması (Bu, teorik bilgi verme ve klinik pratiği içerir. Dikiş pratiği, epizyotomi sonrası veya basit perianal yırtılmalara dikiş atılmasını içerir. Gerekirse bu durum simülasyon şeklinde yapılabilir.),
- Gebelik, doğum ya da doğum sonrası dönemde risk altında olan 40 kadını izlemesi ve bakım yapması,
- En az 100 lohusayı ve sağlıklı yeni doğan bebeği izlemesi ve bakımını yapması (muayene dahil),
- Özel bakım gerektiren, prematüre, postmatüre, düşük doğum ağırlıklı veya hasta bebekler dahil olmak üzere; yeni doğan bebek gözlemini ve bakımını yapması,
- Jinekolojik ve obstetrik patolojisi olan kadınların bakımını yapması gerekmektedir.